Ч. 95. Львôвъ, Середа 10 (22) грудня 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (кромъ рускихъ свитъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ Ч. 15 плацъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла" Ч. 15 плацъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло" стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло".

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанû вôльнû ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ЗАЯВЛЕНЬЕ
трехъ рускихъ послôвъ
въ радѣ державнôй.

На 100-ôмъ засѣданю дня 2 (14) грудня с. р. при розправахъ надъ провизоричнымъ буджетомъ вложивъ пос. сов. Ковальскій именемъ рускихъ послôвъ слѣдуюче заявленье:

„Высока Палато! Взглядомъ предложения закона о провизоричнôмъ буджетѣ за часъ ôтъ 1 сѣчня до кôнця марта 1881 р. складаемо мы три рускû послы слѣдуюче освѣдченье:

Зважившии зъ одной стороны, що теперѣшне правительство своеи програмы, именно рôвноуправнения и помиреня всѣхъ народностій въ Австріи — що дотычитъ Русинôвъ — совсѣмъ еще не перевело (Голосы въ лѣвици: *слухайте!*), а навѣтъ противно, черезъ постôйне пôдпомаганье польского елементу въ Галичинѣ и черезъ цѣлковите занедбанье церковныхъ, народныхъ, политичныхъ и матеріяльныхъ потребъ руского народа, тôлько тыхъ Русинôвъ противъ себе въ великôй мѣрѣ огорчило, (Голосы въ лѣвици: *слухайте! слухайте!*), зважившии зъ другои стороны, що мы узнаючи критичне положенье вспôльнои нашои ôтчины, Австріи, и не запôзнаючи необходимыхъ потребъ державныхъ, бажаемо державный буджетъ, хочь съ великими нашими жертвами и съ власнымъ самоотверженьемъ, утримати въ порядку: освѣдчаемо, що будемо голосувати за приступленьемъ до специяльныхъ обрадъ надъ симъ предложеньемъ и будемо за нимъ голосувати, съ тымъ застереженьемъ, що зъ сего не можна еще заключати на наше довѣріе для высокого правительства. (Голосы: *славно!*)

Ческа „Politik" пôдносячи се заявленье трехъ рускихъ послôвъ, такъ пише межи иншими: „Тактъ, съ якимъ пос. Ковальскій залишивъ теперь звычайнû обвинения Поляковъ, треба съ похвалою пôднести, бо теперѣшне тактовне поступованье Русинôвъ причинилось дуже много до того, що здемасковало противникôвъ привводения податкôвъ яко изольовану клику, съ котрою никто зъ поза Нѣмцôвъ не може мати ничого вспôльного."

Бесѣда Володим. Барвѣньского
выголошена на народнôмъ вѣчу Русинôвъ 18 (30) листопада 1880.

при умотивованю другои резолюціи о економичныхъ справахъ.

(Конецъ.)

Помôчь для нашихъ селянъ и маломѣщанъ кредитомъ здоровымъ, для загалу людности приступнымъ а ôтповѣдаючимъ потребамъ селяньского господарства, есть вправдѣ необходимою для поратованя нашого народа зъ загибели въ лихварскихъ довгахъ, однакожь она далеко еще не выстане до того, щобы двигнути на передъ господарскій розвôй нашого народа и краю. До сего треба далеко ширше сягаючихъ реформъ, далеко бôльшои працѣ и заходу около матеріяльныхъ интересôвъ нашого народа.

Передовсѣмъ, думаю, треба намъ всѣма силами старатися усунути всѣ причины, якû выроджуютъ нужду и недолю народа. Тутъ мушу згадати о великихъ заслугахъ, якû положило наше духовеньство около повздержаня налогу пияньства въ масахъ народныхъ. Оно перше середъ найнеприязнѣйшихъ обставинъ пôдняло тую справу отверезеня народа и безъ всякои постороннои помочи однымъ лише словомъ своеи науки довело тую справу до такъ свѣтлыхъ результатôвъ, якихъ ледво чи можна было сподѣватися при супротивнôмъ стремленю всѣхъ прочихъ елементôвъ. (Голосы: *Славно!*) Згадую о тôмъ не лише для добре заслуженои похвалы, але щобы рôвночасно пригадати еще о другôй справѣ съ моральнымъ и матеріяльнымъ двигненьемъ нашого народа тѣсно звязанôй, именно о такъ званôмъ пытаню жидôвскôмъ. Еще разъ застерѣгаюся, що не хочу выступати противъ рôвноуправнения жидôвъ, а тымъ менше розбуджувати противъ нихъ яку небудь ненависть. Мушу однакожъ указати на правдивый, а дуже сумный станъ, въ якôмъ находится въ тôмъ взглядѣ Галичина. Если тôлько поглянемо въ исторію вывлащения нашихъ селянъ зъ ихъ прадѣдной землѣ, то пересвѣдчимося о тôмъ дуже некористнôмъ вплывѣ жидôвства на нашъ народъ. Ктожь то, пытаюся, лицитуе нашû грунта селяньскû и маломѣщаньскû? Ото переглянувши нашû примусовû лицитаціи, бачимо, що р. 1867 (бо такъ далеко сягаютъ зôбранû дата статистичнû) было на 164 вѣрителѣвъ 81 вѣрителѣвъ-христіянъ с. е. 51·5%, а 67 вѣрителѣвъ-жидôвъ, с. е. 42·8%. Коли въ слѣдуючихъ рокахъ ôтъ 1867—1879 число вѣрителѣвъ-христіянъ що разъ зменшаеся на 26% (р. 1873) 25% (р. 1874), 19% (р. 1875), 14% (р. 1877) и въ цѣлôмъ періодѣ ôтъ р. 1867—1879 выносить 16·5%, то при рôвночаснôмъ наростѣ лицитацій зарядженыхъ селяньскимъ банкомъ зъ 20·3% (р. 1873) на 25.5% (р. 1879) наростае число вѣрителѣвъ-жидôвъ, котрû лицитуютъ селяньскû господарства. Такъ коли р. 1867 было ихъ лише 67 с. е. 42·8%, то р. 1868 было ихъ 131 (49·9%), р. 1873 — вже 265, р. 1874 — 460, р. 1675 — 518, р. 1876 — 653, р. 1877 — 860, р. 1878 — 1·071 а въ р. 1879 вже азъ 1·341 вѣрителѣвъ-жидôвъ. Въ загалѣ року 1867, 1868 и ôтъ р. 1873—1879 было приватныхъ вѣрителѣвъ (с. е. кромѣ банкôвъ) разомъ 6.059 лицитуючихъ нашû селяньскû грунта а зъ сего было жидôвъ-вѣрителѣвъ 4·443 с. е. майже три разы бôльше якъ вѣрителѣвъ-христіянъ. (Голосы: *Слухайте!*) Думаю, що тû цифры достаточно поясняютъ нашû економичнû ôтношения межи христіяньскою а жидôвскою людностію. Однакожь примусовû лицитаціи суть лише послѣднымъ актомъ сеи сумнои трагедіи, яка ôтбуваеся вже попереду, а котра не все доходить до такого явного вывлащения зъ землѣ, але звычайно кôнчится потай миру не менше сумною розвязкою, хочь не всѣмъ вѣдомою, — розвязкою господарскои руины нашого народа.

Коли дальше прослѣдимо за такими объявами, то побачимо, що то коршмы суть тымъ жереломъ нашои народнои погибели, що въ коршмахъ завязуются и запутуются тû сѣти, що въ коршмахъ ôтбуваеся той процесъ страшнои деморализаціи и еще страшнѣйшого вывласненя нашого народа, въ коршмахъ арендованыхъ жидами, противъ котрыхъ справдѣ по апостольски боресся наше духовеньство, бо наражаючись на неласку двора, зрѣкаючись надѣи на презенту, вырѣкаючись навѣтъ супокôйного пристановища для вдовы и сиротъ по ревнôмъ апостолѣ тверезости. (Голосы: *Славно, славно!*) Въ такихъ то коршмахъ выроджуются крадѣжи и злочиньства всякого рода, тамъ окипае починъ всякого зла, тамъ буяе розпуста и крайна деморализація, котра ôттакъ розливаеся по цѣлôй громадѣ. Не хочу еще бôльше розширятися и засягати датъ зъ нашои криминалистичнои статистики, щобы показати, якъ майже кожде бôльше злочиньство, не выключаючи самыхъ найсмѣлѣйшихъ розбоѣвъ, якъ Нечепуровича, въ нашôмъ краю мае свою першу и головну спружину въ шумовинахъ жидôвского елементу осѣвшихъ по коршмахъ и шинкахъ. Ограничуся лише на економичне поле, а указуючи на представленû мною дата ствердзаю фактъ страшно шкодливого вплыву осѣлого по коршмахъ и селахъ жидôвского елементу на економичный и моральный станъ нашого народа. Думаю, що самû жиды въ своимъ власнôмъ интересѣ повинни старатися, щобы зъ нихъ было зняте тое пятно вызыскуючихъ и руйнуючихъ, щобы они усунулися ôтъ такого шкодливого вплыву на нашу людность, а звернулися до честнои працѣ. Не дасться заперечити, що якась страшна безладнôсть економичныхъ и моральныхъ ôтношень выроджуеся всюда тамъ, где съ малопросвѣченымъ а при тôмъ добродушнымъ и, що такъ скажу, майже поетичнымъ въ своѣй наивности народомъ нашимъ зôткнеся страшно практичный и оборотливый, тôлько одною гадкою всесторонного користаня и безграничнои ничимъ непогамованои капитализаціи перейнятый елементъ жидôвскій. А коли не може вже ôтстатися тое, що доси сталося, то думаю, бодай сама суспôльнôсть наша повинна старатися, обмежити розмѣры такого шкодливого вплыву. Тутъ мѣстце ôткликатися намъ до тыхъ, котрû держатъ въ своѣй власти аренды, котрû однû маютъ еще силу и змогу ôтдати аренды въ руки найôтповѣднѣйшû, або ихъ совсѣмъ на ново зорганизовати и змѣнити. До тыхъ властителѣвъ великихъ посѣлостій ôткликаемося мы нынѣ въ имени добра людскости и взываемо ихъ, если имъ справдѣ добро народа хоть троха лежитъ на серцю, щобы они не пускали аренды коршемъ по нашихъ селахъ въ руки жидôвъ, щобы увôльнили нашъ народъ ôтъ тои деморализаціи, яка доси мае свое огнище въ коршмахъ арендованыхъ жидами, и щобы проповѣдуванье тверезости межи народомъ не было перешкодою въ узысканю презенты на приходы. (Оплески и голосы: *Славно, славно!*) Ото есть найменша услуга, якои жадаемо мы ôтъ тыхъ, котрû такъ часто чванятся своею прихильностію для добра нашого люду и накидаются за его представителѣвъ и послôвъ. Поки се не станеся дѣломъ, поки по всѣхъ селахъ не переведеся така навѣтъ польскими дневниками по части вже жадана реформа нашихъ сельскихъ коршемъ, поти всѣ завѣреня нашихъ великихъ обывателѣвъ о ихъ прихильности хочьбы тôлько для матеріяльного добра народного, мусимо уважати яко пусту и съ правдою незгôдну фразу, котрою послугуются лише для того, щобы накинутись нашому народови за послôвъ, а ôттакъ дѣлати противъ интересôвъ сего народа. (*Славно! славно!*)

До головныхъ причинъ, що не тôлько повздержуютъ господарскій поступъ и розвôй, але также въ значнôй части причиняются до упадку нашихъ селяньскихъ и маломѣщаньскихъ господарствъ, належатъ публичнû тягары накладанû на нашû господарства. Здаеся менѣ, що не потребую представляти, якъ загальнû суть у насъ нарѣканя нашого народа на утяжливôсть тыхъ тягарôвъ. Хочу тôлько замѣтити, що тû жалѣ не суть безосновнû. Звернуся передовсѣмъ до податку грунтового, котрый есть для нашого рôльничого краю и народа найважнѣйшимъ. Вже Всеч. перший референтъ пôдниесъ, що малû посѣлости, а они то репрезентуютъ у насъ наше селяньство и маломѣщаньство, сплачуютъ о много бôльше податку грунтового ôтъ великихъ посѣлостій. Я додамъ тôлько, що въ тôй оплатѣ грунтового податку не ма ôтповѣднои розмѣрности, бо коли мала посѣлôсть платитъ 3,332.000 грун. податку, се значитъ майже три разы стôлько якъ велика посѣлôсть, котра платитъ лише 1,281.000 гр. податку, то мала посѣлôсть не мае три разы бôльше землѣ, якбы се могло здаватися, а противно мала посѣлôсть що до скôлькости самои землѣ, менше-бôльше рôвноважится съ великою посѣлостію, бо зъ 13,464.958 моргôвъ управнои землѣ въ Галичинѣ припадае на малу посѣлôсть 7,477.018 моргôвъ, а на велику посѣлôсть 5,987.940 моргôвъ, отже припадае на малу посѣлôсть тôлько о 1,489.078 моргôвъ се есть о несповна навѣтъ ¼ часть всеи землѣ бôльше. Рѣчь ясна, що мала посѣлôсть, отже нашû селяне и маломѣщане платятъ далеко высшій податокъ грунтовый, якъ великû посѣлости с. е. паны. (Голосы: *слухайте!*) Що такій станъ мусить дуже некористно вплывати на наше народне господарство, о тôмъ будьбы й злишнымъ близше говорити. Але не досыть на тôмъ. Якъ вѣдомо переводится теперь реформа грунтового податку. Еслибы при тôй реформѣ розходилося лише о оподаткованье до теперь еще неоподаткованои землѣ, котрои въ Галичинѣ мае бути бôльше якъ одинъ миліонъ моргôвъ, по бôльшôй части належачихъ до великои посѣлости, еслибы ходило о справедливѣйшій розкладъ грунтового податку, то само розумѣеся, що мы не моглибы ничого противъ сего мати, а противно супротивъ що иноо представленого перетяженя нашого народа тымъ податкомъ будьбысьмо радû такôй реформѣ. Однакожь такъ не есть. Головна задача сеи реформы почивае пôсля слôвъ самого министра финансôвъ высказаныхъ свого часу при предложеню дотычащихъ проектôвъ въ тôмъ, щобы придбати для державы бôльшû доходы. Коли теперь цѣла Австрія (с. е. Долитавія) оплачуе разомъ 37,563.000 зр. грунтового податку, то по переведеню сеи реформы малабы она оплачувати 40 миліонôвъ гр. податку с. е. о 2,437.000 зр. бôльше, а зъ тои надвыжки малобы припасти на Галичину 1,916.000 зр. а на прочû австрійскû краѣ лише 521.000 зр.! Зъ того выйшлобы, що у насъ въ загалѣ збôльшилобыся податокъ грунтовый о 41½%, а поневаже у насъ, якъ я вже замѣтивъ, розкладъ податку грунтового межи малû а великû посѣлости вже доси дуже нерозмѣрно переведеный на некористь малыхъ посѣлостій, то очевидно сей новый тягаръ пôдвысшения грунтового податку ставбыся далеко бôльше шкодливымъ для малыхъ посѣлостій с. е. для нашого народа, якъ для великихъ посѣлостій, а то тымъ бôльше, що, якъ се загально вѣдомо, при новôмъ катастрованю селяньскû грунта пересѣчно повчислювано до найвершихъ класъ, даючихъ найвысшій доходъ грунтовый, а тымъ самымъ пôдпадаючихъ найвысшому оподаткованю. До того треба еще додати, що грунта всхôдной Галичины, а именно тернопôльскои комисіи безъ взгляду на ôтдаленôсть тыхъ грунтôвъ ôтъ центра нашои державы и всесвѣтного торгу о-

цѣнено розмѣрно найвысше. Заходить обава, що справдѣ справа тая мимо всѣхъ усилій галицкихъ пословъ закôнчится все таки некористно для Галичины. Шацунковй комисіи оцѣнили весь доходъ зъ грунтôвъ въ Галичинѣ на 22,300.000 зр., а въ цѣлои Австріи на 165,225.000 зр. Єслибы Галичина оплачувала дальше грунтовый податокъ въ дотеперѣшнôй пропорціи с. е. менше-бôльше 13% загальнои сумы грунтового податку на цѣлу Австрію въ сумѣ 37·5 милiонôвъ припадаючого, то на пôдставѣ сего нового оцѣненя збôльшилбыся податокъ въ Галичинѣ зъ дотеперѣшнои сумы 4·6 милiонôвъ на 5·67 милiонôвъ с. е. менше-бôльше о 10%. Але пôсля правительственного предложеня малабы оцѣнена сума доходôвъ зъ галицкихъ грунтôвъ бути установлена ажъ на 29,976.000 зр., а тогды сума гр. податку Галичины выросльбы на 6·14 милiонôвъ зр. с. е. о 33% бôльше, а зваживши, що правительство замѣряло дотеперѣшну суму гр. податку въ 37 милiонôвъ пôднести на 40 мил. и зъ того майже 3/4 части наложити на Галичину, то податокъ зарôсбы у насъ о 41½ проц. въ загалѣ, а въ поединокихъ случаяхъ навѣть о 60 и 100% бôльше ôтъ дотеперѣшного гр. податку. (Голосы: *слухайте!*) Вправдѣ послѣдными часами установила централна комисія доходъ зъ галицкихъ грунтôвъ на 25 милiонôвъ, отже о 4 мил. менше ôтъ первѣстного правительственного предложеня, але и така установа есть дуже высокою, для насъ за высокою, що навѣть такъ далека ôтъ народа краєва дирекція скарбова въ своимъ меморiалѣ до министерства выказала. При такôмъ складѣ рѣчій мусимо въ почутю нашого народного обовязку рѣшучо освѣдчитися противъ всякого пôдвысшеня грунтового податку понадъ его дотеперѣшну высокôсть, а именно противъ пôдвысшеня централною комисією въ Вѣдни предложеного — мусимо явно передъ свѣтомъ заявити, що таке пôдвысшенье гр. податку булобы новою причиною руины нашого народного господарства и мусѣлобы дальше пхнути нашъ народъ въ пропасть матерiальнои нужды. (*Славно! славно!*)

Узнаючи заслуги галицкихъ пословъ въ загалѣ около сеи справы для насъ такъ многоважнои, мушу тутъ передовсѣмъ пôднести заслугу нашого посла Веч. о. Озаркевича, котрый першій зъ нашихъ пословъ порозумѣвъ небезпеченьство, грозяче намъ зъ замѣренои реформы грунтового податку и съ цѣлою свѣдомостію сего небезпеченьства ôтъ первого ажъ до послѣдного часу совѣстно заступавъ и боронивъ нашу справу и консеквентно все выступавъ противъ сеи чисто фискальными взглядами поводованои реформы побôльшеня грунтового податку. (Зборъ вносить на честь пос. о. Озаркевича окликъ: *Слава и честь ему! Най жіє намъ!*)

Коли вже державнй податки, а именно податокъ грунтовый, самй собою досягають надмѣрнои высокости, то утяжливôсть сихъ публичныхъ тягарôвъ стаєся еще бôльше невыносимою черезъ вмѣстнй „додатки" до податкôвъ на потребы краєвй, повѣтовй и громадскй. Они то суть, що роблять тіи публичнй тягары справдѣ невыносимыми для нашого народа. Ото маємо примѣромъ сего року платити на потребы краєвй 37 кр. ôтъ 1 зр. безпосередныхъ податкôвъ, а на индемнизацію 45 кр. ôтъ 1 зр., значить разомъ вже 82 кр. с. е. 82% безпосередныхъ податкôвъ. Що до додаткôвъ до податкôвъ на потребы повѣтовй не маю пôдъ рукою новѣйшихъ датъ, а тôлько дата по конецъ р. 1873, коли то еще выдатки на потребы повѣтовй були розмѣрно въ прирôвнаню до нынѣшного стану еще дуже малй. (Голосы: *Теперь они въ десять разъ бôльшй!*) Вже пôсля тыхъ датъ по конецъ р. 1873 платилося въ нашôмъ краю на потребы повѣтовй додатку по 4—17% ôтъ безпосередныхъ податкôвъ. Єсли зважимо, що уже були случаѣ, що поодинокй рады повѣтовй въ то-о часу ôтносилися до сойму о призволенье побору бôльшихъ податкôвъ, якъ имъ уставъ призволяє, с. е. до 20% безпосередныхъ податкôвъ, то, думаю, не буде пересады въ моихъ словахъ, якъ скажу, що нашимъ селянамъ и маломѣщанамъ приходится теперь на потребы повѣтовй и на потребы громадскй, котрй то послѣднй тожъ само дуже зросли, всего разомъ платити що найменше 20% ôтъ безпосередныхъ податкôвъ. Такимъ то чиномъ приходится нашому народови платити на потребы краєвй, индемнизаційнй, повѣтовй и громадскй бôльше якъ 100% ôтъ безпосередныхъ податкôвъ, а се значить, що черезъ тое тягаръ податкôвъ державныхъ выростає въ краю нашôмъ два разы бôльше! (Голосы: *слухайте!*) Нерôвнôсть въ розкладѣ податку грунтового межи малй а великй посѣлости, о котрôй я вже попереду згадавъ, ôтбиваєся очевидно и въ оплатѣ тыхъ додаткôвъ до податкôвъ, а то такъ краєвыхъ якъ и повѣтовыхъ, розумѣєся на некористь нашого народа. Требажъ бо знати, що мала посѣлôсть грунтова ôтъ самого грунтового податку оплачує на потребы краєвй додаткôвъ въ сумѣ 1,232.840 зр. с. е. майже половину цѣлои сумы 2,569.000 зр. приписанои сего року на покрытье выдаткôвъ краєвыхъ (кромѣ доходôвъ зъ фонду краєвого). А коли зважимо, що нашъ народъ оплачує такожъ еще такъ само высокй додатки ôтъ податку домового, заробкового и почасти доходового, то смѣло можна сказати, що значно бôльшу часть всѣхъ выдаткôвъ краєвыхъ поносить наше селяньство и маломѣщаньство. (Голосы: *слухайте!*) Розумѣєся само собою, що тое саме тôлько въ еще бôльшôй мѣрѣ треба сказати о додаткахъ на потребы повѣтовй, не згадуючи вже о потребахъ громадскихъ, котрй поносять выключно самй громады.

Впов. Родимцѣ! Менѣ здаєся, що той, кто въ такъ великôй части причиняєся до покрытя краєвыхъ и повѣтовыхъ податкôвъ, має повне право вглянути въ господарку краєву и повѣтову. Съ жалемъ мушу сказати, що задля всѣмъ намъ добре вѣдомыхъ причинъ (*Веселôсть*) число рускихъ пословъ въ соймѣ такъ дуже змалѣло, що рускій народъ не въ силѣ въ соймѣ ôтповѣдно выконувати таку контролю, тожъ прошу менѣ дарувати, що позволю собѣ надъуживаючи Вашои терпеливости еще и въ тôмъ взглядѣ кôлька увагъ зробити.

Думаю, що маємо повне право спытатися, що робится съ тыми нашими грôшми, якъ съ ними господарується. Ото маю передъ собою „краєвый буджетъ на р. 1881 ухваленый на засѣданю сойму зъ дня 22 липця 1880". Зъ цѣлои сумы выдаткôвъ 2,539.240 зр. ухваленои соймомъ припадає на кошта репрезентаціи краю 100.800 зр. а на кошта заряду краю, чи якъ звычайно у насъ кажуть, на **samorząd krajowy** 215.956 зр. О коштахъ репрезентаціи краю не буду ничого говорити, бо мусѣлбы и при тôмъ щось сказати о нашôй соймовôй працѣ, котра по дволѣтнôмъ снѣ пробудилась на дуже короткій часъ для ухваленя буджету — дволѣтного, мусѣлбы и згадати и о додатку для краєвого маршалка 4060 зр. на репрезентацію краю и много иншого не дуже милого... Я повернуся до иншихъ выдаткôвъ, а коли я вже згадавъ о коштахъ нашои краєвои самоуправы, о „коштахъ (автономичного) заряду краю", то сконстатую лише на пôдставѣ выказôвъ самого статистичного бюра кр. выдѣлу, що Галичина выдає на тіи кошта значно бôльше якъ неорôвнано высше економично розвиненй краѣ: Долѣшна Австрія, Чехи, Моравія, Зальцбургъ, Стирія, Каринтія и що въ загалѣ що до высокости сихъ выдаткôвъ Галичина занимає межи 12 коронными краями Австріи одно зъ першихъ мѣстць. Не хочу однакожъ на тôмъ лише опирати мого выводу. Высокй выдатки на автономичный зарядъ краю можуть бути зъ одной стороны доказомъ марнотравности, але зъ другои стороны можуть они такожъ свѣдчити о высоко розвиненôмъ житю автономичнôмъ. Чи оно у насъ справдѣ такъ дуже розвинене, якъ бы можна судити по тыхъ выдаткахъ ставляючихъ нашу Галичину майже въ першôмъ рядѣ межи 12 коронными краями, о тôмъ лишаю судъ Вамъ, Впов. Родимцѣ. (*Веселôсть.*) Межи згадаными выдатками на зарядъ краю занимає найповажнѣйше мѣстце самъ бюрократичный апаратъ краєвого Выдѣлу, котрый коштує рôчно 175·816 зр. (Голосы: *слухайте!*) се есть значно бôльшу половину, бо майже 3/4 части всѣхъ коштôвъ краєвого заряду. Менѣ здаєся, що єсли у насъ давнѣйше такъ дуже жалувалися на бюрократію нѣмецку, то намъ требабы теперь хиба жалуватись на бюрократію краєву чи автономистичну, не входячи вже въ єи національнôсть. (*Славно!*) Не входжу въ тое, що краєвый Выдѣлъ має ажъ трехъ директорôвъ чи начальникôвъ, розумѣєся кромѣ маршалка, 6 членôвъ Выдѣлу и 2 радцѣвъ, — має дальше 7 секретарѣвъ, 8 концинпистôвъ, 23 всѣлякого рода адъюнктôвъ, 15 асистентôвъ, а кромѣ 7 возьныхъ еще ажъ 10 сторожѣвъ ôтдѣлу манипуляційного и рахункового; не входжу, кажу, въ тое, а укажу лише, що самй дiурнисты краєвого Выдѣлу коштують рôчно 39.505 зр. (Голосы: *слухайте, слухайте!*), сума така, якою ледви чи повеличаєся якій другій урядъ, хочьбы съ далеко бôльшимъ кругомъ дѣятельности. А єсли загляну до рубрики платы тыхъ дiурнистôвъ, то подыбую тутъ межи иншими дiурнистôвъ, котрй денно берутъ по 3 зр., по 3 зр. 60 кр. а навѣть денно по 5 зр. (*Слухайте!*) Менѣ здаєся, що въ краю, где маємо таке множество интелигентного пролетарiяту, где пересѣчный молодый интелигентный чоловѣкъ радо за 1 зр. запродує свою не кôлька-годинну але цѣлоденну працю, где укôнченый правникъ съ испытами мусить черезъ кôлька лѣтъ дармо працювати, щобы ôттакъ дôстати хоть 500 зр. на рôкъ, що въ такôмъ краю платити дiурнистôвъ по 3 зр., 3 зр. 60 кр. и 5 зр. денно — не значить бути ощаднымъ и що належалобы въ тôмъ взглядѣ инакше поступати, а що край нашъ не має за що такъ высоко оплачувати дiурнистôвъ. (Оплески; голосы: *Славно! А где дѣнутся збанкрутованй паны?*) Ба, а щожь сказати, єсли мы мимо такъ сильного апарату бюрократичного нашого краєвого Выдѣлу стрѣчаємо еще въ буджетѣ такй навѣть для найбôльшого бюрократы непонятнй позиціи, якъ пр. позиція 20: на заступство урядникôвъ 2,000 зр. не згадуючи вже о численныхъ ремунераціяхъ, не знаю тôлько, чи для тыхъ урядникôвъ, котрй кажуть себе заступати, (*веселôсть*) — а зъ другои стороны мимо такъ сильнои репрезентаціи возьныхъ и сторожѣвъ еще позицію: на фротера 1,000 зр.?! (Голосы: *слухайте!*) Мôгъ бы я еще дальше робити увагы надъ нашимъ краєвымъ буджетомъ, мôгбы я примѣромъ спытати, що значить для мене совсѣмъ незрозумѣла, якійсь нибы „краєвый фондъ диспозиційный" нагадуюча позиція 128: **Do rozporządzalności Wydziału krajowego 30,000 złr.**? Але не хочу вже трудити Васъ Вп. Родимцѣ, тыми увагами. Вертаючи до самого предмету, приходится менѣ сказати, що въ буджетѣ краєвôмъ не богато знайдемо такихъ позицій, котрй бы безпосередно, а навѣть хочьбы тôлько посередно попирали добро и розвôй самого народа. Єсли зважимо дальше, що соймовй сесіи дуже рѣдко и коротко ôтбуваются, єсли зважимо, що справы дотычацй нашого народа, якъ реформы дорожного закона, якъ уладженье страшнои мѣшанины власности споводованои тымъ, що народъ въ части задля незнаня приписôвъ, въ части задля коштôвъ и техничныхъ трудностій при позбутю власности занедбує переводити выдѣленье позбутыхъ частій гипотечнои посѣлости зъ полишенои цѣлости, — що справы, якъ пôднесенье домового промыслу, ремесла, якъ ратованье народа зъ лихвы и економичнои нужды и много, много иншихъ дуже важныхъ справъ, якось нiякимъ чиномъ не можуть поступити на передъ и лежать совсѣмъ облогомъ, хоть якъ недавно славлено, въ соймѣ не ма вже „баласту" селянъ, — єсли все тое зважимо, то справдѣ не дуже потѣшаючій образъ нашои краєвои автономіи розкрываєся передъ нашими очима, а поклинъ до рѣшучого и якъ найскоршого звороту зъ дотеперѣшнои дороги мимо волѣ вырываєся зъ грудій. (*Славно! Славно!*)

Не лѣпшій станъ розкрываєся намъ въ нашôмъ повѣтовôмъ житю автономичнôмъ. Не хочу входити въ тое, якъ дуже неôтповѣдно, съ великою кривдою нашою, заступленй нашй интереса народнй въ радахъ повѣтовыхъ, якъ за для того слаба ихъ дѣятельнôсть и якъ мала популярнôсть сеи автономичнои институціи межи народомъ. Се вже зôстало обняте въ першôй нашôй резолюціи, а умотивовано Впов. першимъ референтомъ. Звернуся лише до економичнои стороны радъ повѣтовыхъ, бо такожъ и до ихъ удержаня въ далеко значнѣйшôй части причиняєся нашъ народъ своимъ грошемъ. Вправдѣ не маю взглядомъ радъ повѣтовыхъ достаточныхъ датъ статистичныхъ, бо гдекотрй выдѣлы повѣтовй оказалися въ своѣй працѣ такъ решьными, що навѣть не поприсылали кр. Выдѣлови жаданыхъ выказôвъ. Мимо волѣ мушу послугуватися датами оголошеными лише по конецъ р. 1872. Але думаю, що черезъ тое не представлю невѣрно економичнои стороны радъ повѣтовыхъ, а противно мôй судъ буде о много лагôднѣйшій ôтъ дѣйстности, такъ якъ загально вѣдомо, що розвôй радъ повѣтовыхъ за послѣднй лѣта именно пôдъ взглядомъ економичнымъ не поступивъ напередъ къ лучшому, а противно, о много звернуся до гôршого. Отжежъ пôсля тыхъ датъ по конецъ р. 1872 коштували рады повѣтовй въ Галичинѣ менше-бôльше 367.800 зр. рôчно, а зъ сего припадає на удержанье бюрократичного апарату радъ повѣтовыхъ бôльше якъ трета часть, бо около 135.686 зр. Пересѣчно платить кождый повѣтъ на удержанье повѣтовыхъ урядникôвъ автономичныхъ рôчно до 2.000 зр. Суть то, якъ вже сказано, даты еще зъ р. 1872, а що тіи выдатки зъ того часу о много еще зросли, сего, думаю, не треба ажъ цифрами выказувати. Видимо отже и при радахъ повѣтовыхъ тую саму коштовнôсть бюрократіи, яку видѣлисьмо и при кр. Выдѣлѣ. Якжежъ представляєся наша повѣтова автономія въ очахъ нашого народа? Єдинымъ знакомъ житя сеи автономіи въ очахъ нашого народа есть лише побôръ додаткôвъ до податкôвъ на потребы повѣтовй. Однакожъ тіи потребы повѣтовй понимаются у насъ дуже дивно. Єдиною оправданою а бôльше замѣтною потребою представляются тутъ еще дороги повѣтовй. Однакожъ и въ тôмъ взглядѣ треба бы бажати лучшои системы, именно, щобы попереду а бодай рôвночасно була дбалôсть про пôднесенье краєвои продукціи, безъ чого и найлучшй дороги на нищо не придадутся, а зъ другои стороны, щобы не розвивати тои нашои, прошу дарувати за выразъ, дорогоманіи до того, щобы ажъ повѣтамъ наказувати ихъ коштомъ будувати желѣзницѣ и то желѣзницѣ такъ проблематичнои вартости, якъ пр. желѣзниця трансверсальна. А вже совсѣмъ не розумѣю, якъ можна до потребъ повѣтовыхъ зачислити справленье контуша для повѣтового маршалка, або якимъ правомъ наказує рада повѣтова громадамъ справляти за 5 зр. образки для пôддержаня польского патрiотизму. (*Славно! славно!*) За тое не бачимо, щобы властивый а дуже важный кругъ дѣятельности назначеный радамъ повѣтовымъ въ економичнôмъ взглядѣ якъ небудь переводився въ житю. Той справдѣ необходимои працѣ для розвою нашого повѣтового и громадского житя мы совсѣмъ не бачимо, за тое доходять насъ лише слухи, що ось пр. при выборахъ маршалокъ повѣтовый стає на чолѣ польского комитету, або що секретарь чи писарь повѣтовый занимаєся горячо переферсованьемъ польского кандидата и т. п. Єслибы такъ дальше мало бути, тогды справдѣ существованье такъ коштовныхъ радъ повѣтовыхъ не далобыся ничимъ оправдати. (*Славно!*)

При такôмъ станѣ рѣчій мусимо рѣшучо домагатися не тôлько зменшеня публичныхъ тягарôвъ, але, що бôльше, основнои реформы въ нашôй краєвôй и повѣтовôй господарцѣ, бôльшои ощадности, бôльшого увзглядненя жизненныхъ потребъ нашого народа и бôльше продуктивного завѣдуваня краєвыми и повѣтовыми доходами. То що я доси сказавъ, думаю, оправдує жаданье другои точки нашои економичнои резолюціи (*читає*): „щобы публичнй тягары, наложенй въ надмѣрнôй высокости на нашъ народъ а именно податки и додатки до податкôвъ такъ краєвй якъ и повѣтовй были по можности зменшенй и бôльше продуктивно на користь самого народа уживанй — и освѣдчаемося рѣшучо противъ всякого, а именно центр.-комисією для регуляціи грунтового податку въ Вѣдни предложеного пôдвысшеня грунтового податку по надъ его дотеперѣшну высокôсть“.

Тое, що маю представити въ третôй точцѣ економичнои резолюціи, есть здаєся менѣ такъ яснымъ, що не потребую для поясненя тратити много слôвъ. Справдѣ, не можна вже намъ оманюватися, що одною кредитовою помочію и облегченьемъ а взглядно непобôльшуваньемъ дотеперѣшныхъ тягарôвъ можна выдвигнути нашъ народъ до успѣшного розвою економичного. До сего треба позитивнои працѣ а що найважнѣйше, треба отворити народови новй жерела заробкованя, новй способы жити. Людность разъ въ разъ збôльшаєся, але не збôльшаєся земля. Роздробленье землѣ стаєся у насъ тымъ бôльше шкодливымъ, що у насъ доси совсѣмъ не звернено увагы на господарске образованье народа, а въ сеи причины не ма у насъ интензивнои господарки и земля оброблювана нашимъ народомъ не дає навѣть такого доходу, якій бы еще можна въ неи выдобути, але очевидно при интензивнôй господарцѣ. Нашй народнй школы не отповѣдають тымъ потребамъ, жалѣ на тенденційне схибленье нашихъ народныхъ школъ сталися у насъ такъ загальными, що лишити ихъ въ дотеперѣшнôмъ станѣ значилобы грѣшити, и то тяжко грѣшити противъ цѣлои опиніи публичнои, противъ найжизненнѣйшимъ интересамъ народнымъ. Для того то зô взгляду на економичный розвôй нашого народа жадаемо мы основнои реформы народныхъ школъ въ направленю бôльше практичнôмъ, бôльше отповѣдаючôмъ дѣйстнымъ потребамъ нашого народа, котру то справу близше представитъ Вп. референтъ третои резолюціи. Жадаемо дальше заведеня господарскихъ школъ, бо если другй край, менше рôльничй отъ нашого, давно вже маютъ подобнй школы, то вжежь конечно нашъ край такъ майже выключно рôльничій не може безъ такихъ школъ дальше поступати въ розвою своего рôльничого господарства. Есть направдѣ у насъ въ Дублянахъ такъ звана рôльнича школа, на котрои удержанье край платитъ бôльше якъ 40.000 зр., але я пытаюся, чи есть межи Вами, або межи Вашими дѣтьми, хоть одинъ выхованецъ сеи школы? Чи приноситъ тая школа нашому народови користь? Чи образуе она нашъ народъ въ господарствѣ? (Голосы: *дворôвъ и економôвъ*!) Такъ есть, не для потребъ нашого народа, але тôлько для одной классы служитъ тая школа, для дворôвъ, котрй предсѣ и безъ того можутъ придбати собѣ образованыхъ господарскихъ управителѣвъ и помôчникôвъ. Такъ само и друга школа въ Черниховѣ, перейшта теперь на коштъ краю, не отповѣдае потребамъ нашого народа. А думаю, що народъ, та найбôльша маса краевои людности, котра, якъ я вже замѣтивъ, вноситъ значно бôльшу часть всѣхъ публичныхъ тягарôвъ, мае повне право жадати, щобы при помочи краевыхъ фондôвъ закладано господарскй школы приступнй для народа и отповѣдаючй его потребамъ.

Одинакожь не можна намъ попереставати на плеканю лише рôльничого господарства. Потреба нашому народови отворити новй жерела заробкованя. Чижь нашъ народъ не мае способностій до иншихъ галузій продукціи? Ото недавно были въ Коломыѣ устроенй выставы, где выробы нашого въ таки руского народа звернули на себе увагу и зъєднали собѣ славу найвысшихъ сферъ, бо самого нашого Найяснѣйшого Цѣсаря. Нынѣ, коли заходомъ львôвского товариства промыслового взоры нашихъ народныхъ вышивокъ и оздобъ стали звѣстными въ широкôмъ свѣтѣ, цѣлый свѣтъ подивляе тую вроджену инымъ неплекану, всѣма забуту, а навѣтъ погорджену талантливôсть нашого народа, его естетичный смакъ, его оригинальнôсть, его творчôсть. А чижь передъ трема лѣтами на краєвôй выставѣ не явився тожь само сей талантъ нашого народа? Чи на Українѣ естетичнôсть тамошныхъ строѣвъ нашого народа не пôдбила собѣ моды навѣтъ самои высокои интелигенціи? А однакожь все тое остаєся у насъ занедбане и съ жалемъ приходится сказати, що що разъ бôльше счезаютъ навѣтъ нашй до недавна еще славнй ткачѣ, кушнѣрѣ, шевцѣ, а о промысловôмъ и торговельнôмъ розвою нашого народа никто ни крихты не клопочеся. Ось для того жадаемо мы въ третôй точцѣ: „щобы для нашого народа были отворенй новй жерела заробкованя, щобы въ тôй цѣли звернено головну увагу на господарске, ремѣсниче и промыслове образованье нашого народа, щобы при помочи краевыхъ и державныхъ фондôвъ заведено господарскй, ремѣсничй и промысловй школы отповѣднй народнымъ потребамъ а приступнй для загалу народа и щобы старанно плекано и пôдпомагано розвôй домового промыслу и ремѣсництва, дотеперь майже вповнѣ занедбаныхъ“. (*Славно*!)

Впов. Родимцѣ! Справа економичного быту и розвою нашого народа и краю, котру я хочь побѣжно старався представити, есть такъ многоважною, а при тôмъ представляе такъ широке поле працѣ, що для неи треба придвигати якъ найбôльше силъ, бо упалисьмо вже матеріально такъ низько, що ледво чи сполучена сила цѣлои нашои суспôльности зможе скоро выдвигнути край на передъ. Въ рôвно нужденнôмъ станѣ матеріальнôмъ находится такожь и самъ народъ чи такъ званый людъ польскій, если въ загалѣ не такъ велика его недоля, якъ недоля нашого народа, то се тôлько для того, що до матеріальнои нужды не лучится гнетъ національный. Справа полѣпшеня економичного стану народа есть отже справою всѣмъ спôльною, справою краевою, а если она доси такъ дуже занедбана именно въ нашôй автономичнôй репрезентаціи, то най се буде доказомъ, о скôлько верховодяча у насъ партія польска дѣйстно прихильна для добра хочьбы вже лише своего польского люду. Для того не повиннй мы уставати въ тôй працѣ, а неустанно пôдносити нашъ голосъ въ тôй справѣ тымъ самымъ заявляючи, що борючись за нашй права народнй боремось справдѣ за добро народа, за добро краю. И если Поляки дѣйстно хотятъ працювати для добра краю, то тутъ на поли економичнôмъ повиннй всѣ добромыслячй сполучити свои силы и разомъ съ Русинами працювати надъ здвигненьемъ обохъ народôвъ и цѣлого краю. Коли жь и тутъ Русины знайдутъ въ противнои стороны перешкоды, то отвѣчальнôсть за наслѣдства такого запôзнаня найжизненнѣйшихъ интересôвъ нашого краю не буде спочивати на насъ! (Грôмкй оплески и голосы: *славно, славно!*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На 100-ôмъ засѣданю рады державнои велися горячй розправы надъ провизоричнымъ буджетомъ по конецъ марта 1881. Лѣвиця выступила рѣшучо противъ призволеня провизоричного буджету. Бесѣды вѣрноконституційныхъ пос. Шаршмида и дра Пленера были дуже пристрастнй и кôнчилися грозьбою еще бôльшои опозиціи нѣмецкого елементу. Головный мотивъ, задля котрого лѣвиця отмовила призволеня провизоричного буджету, се политика министерства противъ централистамъ. Задача мин. Дунаєвского была для того взглядно легка, выказати опозиціи, що она безпôдставно хапаєся сего средства, непризволеня буджету, бо якъ зъ одной стороны се средство не осягає своея цѣли, поневажь централисты суть въ меншости, отже й не могутъ въ той способъ обалити министерства, такъ зъ другои стороны есть се зъ ихъ стороны неконсеквенцією, поневажь они р. 1871 далеко бôльше федералистично прописованому министерству гр. Гогенварта призволяли провизоричный буджетъ. Бесѣда справозд. Клямъ-Мартиница была дуже умѣркована и своимъ спокôйнымъ, майже примирительнымъ тономъ богато причинилася до пôднесеня парламентарнои повагы правицѣ. Дуже добре враженье зробило, що рускй послы ишли сего разу съ правицею, такъ, що справдѣ по одной сторонѣ злучилися представителѣ всѣхъ австрійскихъ Славянъ въ борбѣ противъ централистôвъ. Якъ можна было предвидѣти, провизоричный буджетъ призволено значною бôльшостію 183 голосôвъ противъ 146. При специяльныхъ розправахъ, якй велися на 100 и 101 засѣданю знову посыпалися зъ лѣвои стороны горячй и дуже пристрастнй бесѣды именно противъ мин. Дунаєвского. Именно пос. дръ Найвиртъ выступивъ съ цѣлымъ рядомъ цитатôвъ зъ давнѣйшихъ бесѣдъ дра Дунаєвского, котрыми дуже яскраво выказавъ суперечнôсть межи теперѣшними и давнѣйшими его поглядами и выводами. Мимо цѣлои зручности, съ якою боронився дръ Дунаєвскій, треба признати, що напады централистôвъ были дуже сильнй и що дрови Дунаєвскому совсѣмъ не удалося ослабити всѣхъ противъ него пôдношеныхъ замѣтôвъ. Поминаємо особистй замѣты яко меншои ваги. Одинакожь почасти много оправданымъ бувъ замѣтъ дра Пленера, що булабы вже пора, щобы министерство выступило съ своєю господарскою програмою, щобы предложило реформы стôлько разôвъ вже нагадуванои децентрализаціи и упрощеня администраціи. Неменше важнимъ бувъ замѣтъ, що теперѣшный министеръ финансôвъ йде тоюжь дорогою, якъ давнѣйшй министры централистичнй. Вправдѣ можна сказати, що доси недоставало еще часу, щобы перевести хоть въ части такй реформы, однакожь финансове предложенье дра Дунаєвского навѣтъ не указує нїякихъ надѣй на такй реформы, а повертаєся старою дорогою пôдвысшуваня податкôвъ и затягуваня довгôвъ, и министерство нїякъ не може заперечися, що послѣдного року пôдъ его правленьемъ збôльшився значно дефицитъ. До того еще й реформа податкôвъ проектована дромъ Дунаєвскимъ далеко отбѣгає и отъ позитивнои науки економичнои и отъ дѣйстныхъ интересôвъ людности и критика дра Пленера хочь въ части была въ тôмъ взглядѣ много справедливою. Тая непорадность финансова и економична теперѣшного министерства есть его дуже слабою стороною и поки министерство и въ загалѣ сторонництво автономистôвъ не здобудеся на позитивну програму економичну, поти все буде оно слабосильнымъ въ дальшôмъ переведеню перестрою державного.

На 100-ôмъ засѣданю принято проектъ закона о поборѣ рекрутôвъ. Въ суботу на 101 засѣданю принято предложенье закона о будовѣ желѣзницѣ боснійской зъ Зеницѣ до Сераєва пôсля внесенъ комисіи по дуже розъяреныхъ бесѣдахъ зъ стороны лѣвицѣ, въ котрôй брали участь межи иншими дръ Гербстъ, Скене. Щобы не допустити на дневный порядокъ розправъ надъ затвердженьемъ выборôвъ зъ великихъ посѣлостій горѣшнои Австріи, поставивъ пос. Шенереръ внесенье, щобы попереду податкова комисія предложила справозданье о петиціяхъ громадъ въ справѣ регуляціи грунтового податку. Одинакожь тое внесенье откинено 167 голосами противъ 139. На вечѣрнôмъ 103 засѣданю въ суботу здавъ пос. сов. Ковальскій справу о выборахъ пословъ Риттнера, Квичалы, Гладика и Ценговского, котрй затверджено безъ дискусіи. Наступили оттакъ розправы надъ выборами зъ вел. посѣлостій гор. Австріи. Розправы были дуже розъяренй и тревали ажъ до 4 год. рано. Еще николи такъ пôзно не розправляно въ нашôмъ парламентѣ. Выборы затверджено 170 голосами противъ 155.

Засѣданя рады державнои (палаты пословъ) зостали отроченй въ суботу на мѣсяць, до 18 сѣчня 1881.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Подаємъ сегодня съ великою пріятностію два новй факты зъ житя нашихъ Русинôвъ на Українѣ. Одинъ фактъ се той, що Черниговске земство ухвалило домагатися отъ министерства просвѣты, щобы въ народныхъ школахъ Черниговского округа наука была удѣлювана рускимъ (украиньскимъ) дѣтямъ въ роднôмъ языцѣ. Чи усилія Черниговского земства увѣнчатся пожеланымъ успѣхомъ, доси не звѣстно. Зазначити мусимо на сѣмъ мѣстци, що правительство россійске нїякои народности пôдъ взглядомъ народного и литературного розвою такъ не угнетає, якъ народнôсть руску. На всѣхъ языкахъ россійскои державы выдаются часописи, — тôлько Русины не можутъ мати ни одной газеты; первоначальна наука въ школахъ у всѣхъ народностій пôдъ скиптромъ царя отбуваєся въ роднôмъ языцѣ, — тôлько кôльканацать милионôвъ Русинôвъ не маютъ ни одной народнои школы, въ котрôй ученобы рускихъ дѣтій по руски. — Другій радôстный фактъ, котрый показує на розбудженье національного житя и смѣлѣйшого выступованя Русинôвъ въ оборонѣ своихъ народныхъ правъ, есть той, що недавно комитетъ рускихъ женщинъ въ Києвѣ подавъ сенаторови Половцеви петицію, въ котрôй домагаются, щобы правительство знесло заказъ спѣвати на концертахъ и т. д. украинськй пѣснѣ, бо отъ часу того заказу доходъ зъ концертôвъ, устроюваныхъ комитетомъ женщинъ въ користь убогихъ дѣвицъ-студентокъ, чимъ разъ уменшаєся.

Зъ Петербурга телеграфуютъ пôдъ днемъ 18 грудня: Дня 17 грудня зайшли на университетѣ въ Москвѣ великй непорядки. Около полудня зôбралось надъ 400 студентôвъ, котрй зажадали отъ ректора университету выясненя въ справѣ непорозумѣнь межи студентами а профессорами Снѣгуревымъ и Зерновымъ и выслали до ректора своихъ отпоручникôвъ. Ректоръ не схотѣвъ отпоручникôвъ приняти узнавши поступованье студентôвъ незаконнымъ. Студенты удались тогды въ цѣлôй масѣ передъ мешканье ректора. Студентамъ сказано, що ректора не ма въ дома. Студенты намѣрили зъ разу пересмотрѣти мешканье ректора але потому занехали тое намѣренье и вернули въ университетъ. Тымчасомъ ректоръ завѣдомивъ о непорядкахъ студентôвъ генералъ-губернатора и оберъ-полицмайстра. Генералъ-губернаторъ наказавъ полиц-майстрови удатися въ университетъ. Полиц-майстеръ вôзвавъ студентôвъ, щобы розôйшлися. Студенты не послухали. Тогды жандармы и полиція окружили университетъ и всѣхъ 400 студентôвъ арештовавши отвезли пôдъ сильною ескортою до депортаційнои вязницѣ за мѣстомъ, где имена всѣхъ участникôвъ позаписовано.

Недавно удалось петербурской полиціи злапати одного зъ головнѣйшихъ нигилистôвъ, отставного поручника, Поливанова. Отъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ полиція за нимъ слѣдила и не могла выслѣдити. Поливановъ мѣсяць еще передъ арештованьемъ замовивъ бувъ у двохъ фотографôвъ портреты головныхъ государственныхъ преступникôвъ, страченыхъ або засланыхъ на Сибѣрь и обѣцався за якійсь часъ прійти отобрати тй портреты. Донесено о тôмъ полиціи и она черезъ кôлька тыжднѣвъ выжидала приходу Поливанова. Коли той дѣйстно у одного фотографа забравъ фотографіи, полиція его задержала и арештовала. При его особѣ знайдено кромѣ многихъ портретôвъ компромитуючй революційнй брошуры, штилеты и отруту.

Турецчина. Зъ справъ междержавно европейскихъ все стоитъ на першôмъ мѣстци справа греческа. Турція выдала 14 с. м. нову ноту, котрою въ холоднôмъ тонѣ заявляе державамъ, що обстає при своїй попереднôй нотѣ зъ 4 грудня, т. е. що готова отступити Греціи область Ларисы и Мецова и въ тôмъ взглядѣ готова войти въ безпосереднй переговоры съ правительствомъ греческимъ, але нїякимъ чиномъ не згодится на жаданье Греціи, т. е. не отдасть Греціи Тессаліи и Епиру въ границяхъ постановленыхъ конференцією берлиньскою. Греція же на тое не хоче пристати, тымъ бôльше, що починяла вже мобилизацію войскъ на велику скалю, и затягла значнй пожички на кошта воєннй. Зъ того выходитъ, що коли державы не постараются своєю интервенцією залагодити спôръ граничный греческо-турецкій, то война совсѣмъ не може являтись несподѣванкою. И въ самôмъ дѣлѣ теперь ведутся межъ державами переговоры въ справѣ греческôй. Инициатива до переговорôвъ выйшла симъ разомъ отъ Франціи, котра предложила интервенцію державъ въ цѣли мирного залагодженя спору.

Президентъ французскои републики Греви переслалъ султанови за посредствомъ французского посла въ Константинополи, Тиссо, велику стяжку легіи гонорового съ брилянтами вразъ съ власноручнымъ письмомъ до султана.

Англія. Въ Ирландіи рухъ аграрный набирає щоразъ бôльше вида явного бунту. Митинги отбуваются за митингами а всюда выголошуєсь окликъ: борба съ Англичанами, на житье и смерть! Правительство знову пôслало новй войска до Ирландіи.

НОВИНКИ.

— **Руска анкета школьна**, выбрана вѣчемъ народнымъ, уконституувалася выбравши председателемъ (по [illegible] дра Ан-

креація Яневского) дра Фр. Костека, заступникомъ предсѣдателя дра Ом. Огоновского а секретаремъ проф. Ю. Романчука. Анкета подѣлялась на двѣ секціи: педагогично-дидактичну и администраційну. Обѣ секціи ôтбуваютъ ще тыждня нарады: педагогично-дидактична що понедѣлка а администраційна що четверга вечеромъ.

— **Цѣсарь** удѣливъ въ дарѣ громадѣ Добрачинъ, повѣта Сокальского 100 зр. запомоги на будову церкви а комитетови будовы костела и школы въ Подволочискахъ 200 зр.; громадамъ Ропици Руской, и Кривой пов. Горлицкого и Блажевѣ гôрной пов. Старомѣского по 100 зр. на будову школъ.

— Дня 2 сѣчня (21 р. грудня) 1881 т. е. въ недѣлю о год. 2 зъ полудня ôтбудутся въ сали рады громадскои (въ магистратѣ) на I поверсѣ **зборы тернопôльскои филіи „Просвѣты“**, на котрѣ выдѣлъ мае честь Вп. Членôвъ запросити. Порядокъ дневный: 1) Справозданье зъ дѣяльности выдѣлу; 2) Выбôръ новый выдѣлу; 3) Внесения членôвъ; 4) Отчитъ.

Отъ выдѣлу филіи „Просвѣты“.

Въ Тернополи 18 (6) грудня 1880.

Др. В. Лучаковскій, голова.

Ол. Барвинскій, секретарь.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Въ праздникъ Введения ôтбувся загальный зборъ членôвъ филіи „Просвѣты“ въ Коломыѣ. — Въ новôмъ выдѣлѣ выбраный головою Вир. о. I. Коблянскій, заст. головы Вп. Гр. Кульчицкій, секретаремъ Вч. о. А. Волиньскій, контрольоромъ Вп. Т. Грушкевичъ, касіеромъ и магазинеромъ Вч. о. Н. Лепкій. На заступникôвъ выбравъ загальный зборъ Вп. К. Полянского и Из. Трембицкого. При тôй случайности проситъ новый выдѣлъ Вп. замѣстцевыхъ членôвъ филіи, щобы ôтъ теперь свои вкладки або переказомъ почтовымъ пôдъ адресою: „Н. Лепкій, гим. катихитъ въ Коломыѣ“ присылали, або до тогожъ рукъ въ рускôй читальни въ середу ôтъ 10—11 год. рано и въ пятницю ôтъ 4—5 год. зъ полудня складали. Если кто зъ П. Т. членôвъ давнѣйше якого числа книжочокъ „Просвѣты“ не дôставъ, може у него и наглядомъ инхъ дôзнатися.

За выдѣлъ фил. „Просвѣты“ *Н. Лепкій.*

— **О. Гавріилъ Телесницкій**, приходникъ въ Боянцѣ, Жовкôвского деканату, упокоився 23 листопада с. р. въ 83 роцѣ житя а 50 священьства.

— **Михаилъ Гойвановичь**, ц. к. начальникъ судовый въ Журавнѣ, упокоився по довгôй и тяжкôй хоробѣ д. 9. с. м. въ 41. роцѣ вельми клопотливого житя. Похороны ôтбулись 11. с. м. при численнôмъ удѣлѣ народа всякого стану и обряду. Мимо страшнои снѣжницѣ зийшлось зъ власнои волѣ 12 отцѣвъ духовныхъ, гдекотрѣ навѣть зъ подальшихъ сторôнъ, щобъ ôддати послѣдню прислугу покôйному, котрый привѣтливымъ обходженьемъ съ людьми, краснымъ характеромъ въ пожитю сусѣдскôмъ и горожаньскôмъ умѣвъ собѣ єднати серця всѣхъ, кто тôлько его пôзнавъ. Яко совѣстный судія и справедливый урядникъ на тяжкôмъ своѣмъ становищи старався все погодити всякі противности; надсильный высилєня прискорили его смерть порываючи 5 дрôбнымъ сиротамъ найлѣпшого батька а безôтраднôй вдовѣ найлѣпшого мужа. Туга и розпука родины а невысказаный жаль зôбраныхъ товаришôвъ покôйному за домовиною до сырои могилы. „Вѣчная ему память“!

— **Загальні зборы товариства „Руских Дамъ“** ôтбулись 12 с. м. въ канцеларіи Ставропигійского Института. До нового выдѣлу выбраніи ВП. панѣ: Ковальска (предсѣдателька), Алексевичъ (секретарка), Бѣленька, Геровска, Заревичъ, Лепка, Леонтовичъ, Лопатыньска, Ловушаньска, Площаньска, Полянська, Савулякова, Чайковска и Шараневичъ; ревидентками выбраніи пп. Литыньска и Хромовска. Правнымъ дорадникомъ выбрано п. Ю. Геровского. Товариство „Руских Дамъ“ числитъ до 80 членôвъ зъ Львова и провинціи.

— **Зъ Рогатына** пишутъ намъ: Въ ч. 90 часописи „Дѣло“ вычитали мы згадку про ôтбувшеся торжествене богослуженье за цѣсаря Іосифа II въ церкви Рогатыньскôй. Понеже въ тôй згадцѣ гдещо проущено, тожъ просимо тое дополнити. Пôдчасъ богослуженя дня 29 н. ст. падолиста въ приходскôй церкви Рогатыньскôй по заамвонной молитвѣ выголосивъ прехорошу, патріотичну, отвѣтну торжеству проповѣдь Пр. о. Павло Козюкъ, сотрудникъ зъ Вербиловецъ. Въ проповѣди своѣй, до котрои вплелъ мотивъ зъ пѣсни И. Гушалевича уложеной въ память заложеня камєня угольного Є. В. цѣсаремъ Францъ-Іосифомъ I пôдъ другу городску церковь а „Домъ Народный“ во Львовѣ (дня 6 (18.) жовтня 1851 р.)

„Чи вѣщій духъ говоритъ мнѣ?
Чи взоръ мôй обманенъ, чи въ снѣ?
Виджу царя посередъ насъ —
Се истина — о щастный часъ!“

ôтмалювавъ молодый проповѣдникъ коротко ино яскравыми красками образъ заслугъ незабутнои памяти цѣсаря Іосифа II для всѣхъ Русинôвъ въ загалѣ а для маломѣщанъ и селянъ въ особенности и закôнчивъ словами тоижъ самои пѣсни:

„Виджу, якъ ôнъ прославленый
И силою вооруженый
Нарôдъ свôй вѣрный возлюбивъ,
Желаня нашѣ исполнивъ“.

Церковь досыть обширна була переповнена вѣрными, но майже выключно селянами и то зъ прихода Бабинецъ долѣшныхъ, Залужа и многихъ прибувшихъ за орудками до мѣста. На жаль не видѣли мы тутъ мѣщанъ Рогатыньскихъ.

— **Зъ Жовкôвского** Вѣдомость подана въ Ч. 91 „Дѣла“ въ допиѣи „ôтъ Жовкви“ будьтобы въ церкви села Деревня дня 17 (29) листопада с. р. лат. священикъ зъ Мостôвъ ôтправлявъ богослуженье за погибшихъ въ повстаню 1830 р., есть совсѣмъ невѣрною и почивае видимо на непорозумѣню. Сего дня о. с. 17 (29) листопада не бувъ навѣть лат. парохъ зъ Мостôвъ въ Деревни, а рускій приходникъ сего дня ôтправивши богослуженье рано ôтъѣхавъ доперва на вечерокъ декламаторско-музыкальный до Львова. Вô вторникъ дня 18 (30) листоп. пріѣхавъ лат. пар. кс. Лаушка зъ вел. Мостôвъ, ôтправивъ тиху службу божу и выисповѣдавши 85 лѣтну слабу старушку П-ю Старженьску ôтъѣхавъ, а богослуженя за погибшихъ повстанцѣвъ нiякого не було. Ни старша ни молодша п-нѣ Старжиньска николи не занималися польонизаторскими оваціями и якъ цѣла ихъ родина суть дуже прихильни для руского обряду и для самого руского народа. Ихъ тѣтка п-нѣ Творжіяньска своимъ коштомъ збудовала р. 1846 велику церковь, мужъ п-нѣ Старжиньскои тожь само много жертвовавъ на докôнченье будовы церкви и самъ ѣздивъ до Львова по бляху на церковь и иншій украшеня, а п-нѣ Старжиньска дуже радо значнымъ даткомъ причинилася до выбудованя приходского дому и красными рѣчами власноручнои роботы непереставно причиняєся до украшеня церкви и до пôднесеня красоты нашого обряду. Тожъ само и лат. парохъ кс. Лаушка зъ вел. Мостôвъ есть дуже честнымъ и нашому обрядови сприяючимъ священикомъ. Тожь радо ôтдаемо имъ всѣмъ приналежну честь и признательнôсть. Що же дотычитъ о. Т(урчиньского), то ôнъ есть дефиціентомъ и не належитъ до складу чина св. Василія Великого. У оо. Василіянъ церковь не була и не могла бути въ день Іосифиньского обходу замкнена, бо церковь що дня рано отворена и що дня ôтправляєсь богослуженье. ОО. Василіяне не брали нiякои участи въ якихъ небудь польскихъ демонстраціяхъ, противно, они ревно занимаются руско-народными справами.

(§) **Товариство академичне „Дружный Лихварь“** розвиваєся сего року дуже хорошо. Въ минувшôмъ ч-лѣ „Дѣла“ була бесѣда о вокально-декламаторскôмъ вечери, сполученôмъ съ ôтчитомъ акад. Корнила Заклиньского, теперь доносимъ, що товариство рѣшило устроювати заразъ по святахъ цѣлый рядъ такихъ вечерницъ и ôтчитôвъ. Мусимо пôднести на сѣмъ мѣстци енергію и дѣятельнôсть теперѣшного выдѣлу съ его предсѣдателемъ тов. Евг. Олесницкимъ — ôнъ бо зробивъ сего року „Дружного Лихваря“ правдивымъ огнищемъ товариского житя и працѣ всеи руско-народнои патріотичнои молодежи львôвского всеучилища. Лихварь числитъ теперь близько 80 членôвъ.

(*Н*) **Зъ Вѣдня** пишутъ намъ: Товариство рускихъ академикôвъ у Вѣдни „Сѣчь“ устроило дня 4 с. м. вечерницѣ (Redeabend), на котрыхъ тов. I. Косъ державъ ôтчитъ „О политичнôмъ и економичнôмъ станѣ Галичины“. Надъ ôтчитомъ велись оживленій сговоры. Хоръ товариства ôтспѣвавъ удачно кôлька народныхъ пѣсень. Вечерницѣ, якъ звычайно, закôнчились т. зв. „кругоспѣвомъ“. Членôвъ и гостій взявшихъ участь въ вечерницяхъ було до 50.

— Австрійске министерство **ôтняло почтовый дебитъ** журналови **„Громада“**, котрый выдае въ Женевѣ Драгомановъ.

— **Выдѣлъ краєвый** затягнувъ въ новоутвореннôмъ банку для краѣвъ коронныхъ (Landerbank) пожичку краєву въ квотѣ 600,000 зр. Членъ выдѣлу краевого дръ Верещиньскій уложивъ въ Вѣдни съ дирекцією банку слѣдуючі условія: Банкъ выплатитъ выдѣлови краєвому за довжнымъ скриптомъ безъ интабуляціи на будынку соймовôмъ — 600.000 зр., котрѣ выдѣлъ краевый звертати буде въ протягу 25 лѣтъ въ пôврôчныхъ ратахъ по 12.000 зр. Отъ кождочасной довжнои сумы край буде платити тôлько 4 9 проценту. Выдѣлъ краевый потвердивъ вже тіи условія, въ наслѣдство чого пожичка вже въ сѣмъ мѣсяци буде зреализована.

— **П. Каликстъ Кручковскій**, директоръ гимназіи коломыйскои, перенесеный въ станъ спочинку, одержавъ ôтъ цѣсаря найвысшу признательнôсть за довголѣтні заслуги.

— **Нові аптики** позволила краєва рада санитарна ôтврыти въ Куликовѣ и Козловѣ.

— **Краєва рада санитарна** рѣшила, щобы аптика безъ вѣдомости лѣкаря не выдавали другій разъ лѣкарства на рецепту, на котру вже разъ лѣкарство було взяте.

— **Нові значки стемплеві** всѣхъ категорій, съ выняткомъ газетныхъ по 1 кр. и 2 кр. вôйдутъ въ уживанье ôтъ 1 сѣчня 1881. Будутъ отже нові марки по ½, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 15, 25, 36, 50, 60, 75 и 90 кр., дальше по зр. 1, 2, 2·50, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 15 и 20, наконецъ стемплѣ до календарѣвъ по 6 кр. Теперѣшні значки стемплеві можутъ бути уживаній тôлько до 31 сѣчня 1881. а ôтъ 1 лютого до 30 цвѣтня 1881 можутъ бути въ урядовыхъ стемплевыхъ магазинахъ безплатно на нові вымѣняні.

— **Смерть ôтъ горѣвки**. Парубокъ 26 лѣтній, Иванъ Литвинъ, зъ Рожнова коло Товмача выпивъ о закладъ одными душкомъ кварту горѣвки. Геройство свое окупивъ смертію.

— **Спростованье друкарскои ошибки.** Въ чч. 93 и 94 „Дѣла“ закралась на огор. 3, стовпци 3, стихъ 4 зъ горы важна ошибка. А именно **замѣсть** 228,401 зр **мае бути 12,228.401 зр.**

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Именованій почетными совѣтниками консисторскими, съ правомъ носити крылошаньскі ôтличія Всч. оо. К. Бѣлевичъ, деканъ въ Утишковѣ; М. Коржиньскій деканъ въ Вовчкôвцяхъ и Ю. Левицкій деканъ въ Джурковѣ.

На конкурсъ розписана парохія Гарасимôвъ, дек. Жукôвского, съ речинцемъ до 3 н. ст. марта 1881. р.

Въ пропозицію взятій на Покропивну о. К. Залускій; на Шишкôвцѣ о. Ф. Гавришо.

Презенту получили Всч. оо. А. Филиповскій зъ Руды на Млынiска; М. Курбасъ зъ Острова на Сушно; А. Лагодиньскій зъ Стѣнки на Тростянець дек. Золочѣвского; Е. Косевичъ на Тязôвъ и И. Черпашиньскій на Керницю.

Резигновали Всч. о. Т. Косевичъ зъ завѣдательства въ Черепинѣ и Е. Головацкій зъ Суходоля на приходъ въ Тудоровѣ.

Введеній въ душпастырскі посады Всч. оо: I. Билинкевичъ яко сотрудникъ въ Пасѣчнôй; П. Ступницкій яко сотрудникъ въ Товмачику; I. Венгриновичъ яко сотрудникъ въ Пôйлѣ; I. Безушко яко сотрудникъ въ Плевѣ; Ю. Герасимовичъ яко сотрудникъ въ Городку; А. Стефановичъ яко завѣдатель въ Потоцѣ; Т. Яворовскій яко сотруд. въ Тысьменици; Ю. Дуткевичъ яко сотр. въ Звенигородѣ; И. Кисѣлевскій яко завѣдатель въ Крегульци; I. Волошиньскій яко сотрудникъ въ Тисовѣ; Вл. Колянковскій новопоставл. пресв. получивъ грамоту на прив. сотрудника въ Чехахъ, дек. Олеського; А. Обрѣзкôвъ новопост. пресв. получивъ сотрудництво въ Кнѣгиничахъ дек. Ходорôвского; Н. Копачъ получивъ сотрудництво въ Курянахъ, дек. Нарайовского.

Въ львôвске дух. семенище принятый на I рôкъ богословія п. В. Войнаровскій.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Душпастырскі посады получили Всч. оо. К. Козловскій зъ Цвиржа приходъ Жегестôвъ; М. Ольшаньскій зъ Горбача приходъ Старяву; Ю. Илятекъ зъ Татаръ завѣдательство въ Годиняхъ; I. Копыстаньскій зъ Жегестова завѣдат. въ Мѣлиу; I. Негребецкій зъ Близянки завѣдат. въ Сельци (дек. Мокряньского); I. Несторовичъ зъ Сельця сотрудництво въ Волчи дольнôй; М. Морозовскій зъ Ветлина сотруди. въ Сосници; Н. Іосифовичъ, новопоставл. пресвитеръ приватне сотруди. въ Пôдгайчикахъ.

Презенту получивъ Всч. о. А. Вархолякъ зъ Княжполя на капеланію Мигова.

Въ пропозицію принятѣ на приходъ Старый Яжôвъ Всч. оо.: I) Левъ зъ Залужа; II) Прухницкій зъ Головецка дольн.; III) Колпачкевичъ зъ Миротина; 4) Стецѣвъ зъ Березця; 5) Глушкевичъ зъ Дидевои; 6) Мацюракъ зъ Михалевичъ; 7) Ивасенко зъ Ярославля и 8) Крвавичъ зъ Старого Яжова.

Курсъ львôвскій зъ дня 20. л. грудня 1880.

(безъ текучого куп. безъ купону)	платятъ (австр. валютою) р. кр.	жадаютъ (австр. валютою) р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	281 —	28[illegible] —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	170 50	173 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 50	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 90	98 90
„ „ „ по 4% ав.	91 70	92 07
„ „ „ по 5% ав. періол.	97 90	98 90
Банку гип. галиц 6% ав.	102 —	103 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 50	103 —
3. Листы довжні за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед для Гал и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизація галиц. 5% м. к.	98 40	99 40
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 50	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	20 —	22 —
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64½
„ цѣсарскій	5 56	5 65
Наполеондоръ	9 33	9 43
Пôвимперіялъ	9 65	9 75
Рубель россійскій срѣбный	1 57	1 71
„ папировый	1 19½	1 21½
100 марокъ нѣмецкихъ	57 80	58 60
Серебро	99 50	100 50

КАРОЛЯ ВЕРНЕРА
ГУРТОВНА ТОРГОВЛЯ
поручає на свята
ВИНА угорскі австрійскі французскі реньскі мозельскі малага мадере
Конякъ и Розолисы
по найдешевшихъ цѣнахъ
такъ на мѣру
якъ и въ бутелькахъ. (2—6)

Появилася въ продажи:
ПЕРШІЙ
РУСКІЙ КАЛЕНДАРЬ СТѢННЫЙ
на рôкъ 1881.
в коштує:
на бѣлôмъ канцелярійнôмъ папери 20 кр.
на грубôмъ рисунковôмъ „ 25 „
И ПЕРШІЙ ПРАКТИЧНЫЙ
КАЛЕНДАРЬ КЕШЕНЕВЫЙ
на рôкъ 1881
разомъ съ нотесомъ, елегантно оправленый въ полотно и коштує 36 кр.
Оба тіи Календарѣ вышли накладомъ „Рускои Торговлѣ паперу“ во Львовѣ, ул. Руска ч. 5, где найлучше впростъ замовляти. 1—1

ХИНЬСКО-РОССІЙСКІЙ ЧАЙ ЧОРНЫЙ И ЦВѢТОЧНЫЙ
ПОРУЧАЄ
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ
I. ПАДЕВСКОГО
во ЛЬВОВѢ
рынокъ ч. 13.

ЧОРНЫЙ Nr. I. ½ кило		зр. 1.40
„ „ II. „ „		зр. 1.60
„ „ III. „ „		зр. 1.80
РОДИННЫЙ НАЙЛУЧШІЙ		зр. 2.—
SOUCHONG SASSIN-ый		зр. 3.—
„ ASSAM		зр. 4.—
„ SINGOHOW		зр. 5.—
ВЫСѢВКИ Nr. II.		зр. 1.20
„ Nr. I.		зр. 1.50

MELANGE РОДИННЫЙ съ кв. ¼ к.	зр. 3 —
„ АРОМАТИЧНЫЙ „ „	зр. 4.—
„ ЦѢСАРСКІЙ „ „	зр. 5 —

Зъ складу БРАТІЙ ПОПОВЪ
въ Москвѣ.

ЧОРНЫЙ 1 фунтъ ваги россійскои	зр. 2.80
„ ПЕРЕДНЫЙ 1 ф. в. р.	зр. 3.20
„ ЛУЧШІЙ 1 фт. ваги рос.	зр. 3.60
„ НАЙЛУЧШІЙ „	зр. 4.—
„ АРОМАТИЧНЫЙ „	зр. 4.60

Замовленя зъ провинціи сповняє ôтворотною почтою якъ найстараннѣйше. (3-3)

Выдає Михаилъ Коссакъ. — За редакцію ôтповѣд.: Маркилъ Желехôвскій.

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.